

lišným mateřským jazykem zapojovali do volnočasových aktivit, což podporuje jejich přirozenou adaptaci. Služby regionálních organizací, které poskytují podporu rodinám a žákům s migrační zkušeností, využívala zatím jen třetina škol.

2.2.2 Výuka

Velká pozornost při tematické inspekční činnosti ve školách byla zaměřena také na oblast výuky. Inspekční pracovníci v navštívených hodinách sledovali práci učitelů se žáky s odlišným mateřským jazykem a současně také zjišťovali aktivity, které svým charakterem přesahují vyučovací jednotku. V hodinách šlo zejména o cíl výuky, využití podpůrných materiálů, zapojení žáků pomocí aktivizačních metod a přizpůsobení úkolů jazykovým možnostem žáka. Nad rámec jednotlivé hodiny byla sledována socializace žáků s odlišným mateřským jazykem, hodnocení jejich individuálního pokroku a přijímání účinných opatření při případném selhávání těchto žáků.

Pokud je ve třídě žák, který nerozumí dostatečně vyučovacímu jazyku, je třeba, aby pro takového žáka pedagogové stanovovali individuální cíle, kterých má žák v průběhu hodiny dosáhnout. Cíle by měly být obsahové (tzn. co se má žák v hodině naučit z obsahového hlediska) a jazykové (tzn. jaký jazykový jev se má žák naučit, čemu má porozumět, co má říkat). Následně by výuka měla být plánována tak, aby umožnila žákovi těchto cílů dosáhnout, a zároveň ho zapojit do všech aktivit. Pouze v polovině škol si však pedagogové při přípravě na výuku tyto individuální cíle stanovovali.

Pro rozvoj žáků je velmi důležité propojování obsahu v jazyce mateřském a jazyce vyučovacím. Proto by žákům mělo být umožněno při výuce používat podpůrné materiály ve formě překladačů, slovníků apod. Učitelé mohou porozumění podpořit vhodným využitím prezentační techniky a vizuálních pomůcek.

Tabulka 24

Učitel používá pro žáky s odlišným mateřským jazykem podpůrné materiály ve výuce (např. vizuální podpora, slovníky, zjednodušené texty, vlastní pracovní listy)

Oblasti	Podíl škol v %
Učitel využívá vizuální podporu usnadňující porozumění (obrázky, schémata, modely, videa apod.)	77,1
Umožňuje žákům porozumění prostřednictvím překladových slovníků, on-line překladače apod.	27,1
V případě potřeby přizpůsobuje obsah jazykovým možnostem žáka (využívá například zjednodušené a kratší texty, přizpůsobené pracovní listy apod.)	75,0

Využití podpůrných materiálů ve výuce je poměrně hojně zastoupeno. Vizuální podporu (obrázky, schémata, modely, videa apod.) nebo přizpůsobení obsahu (např. zjednodušené a kratší texty, přizpůsobené pracovní listy apod.) využilo okolo tří čtvrtin škol. Překladové slovníky či on-line překladače však byly v hodinách zaznamenány pouze v 27,1 % škol.

Tabulka 25

Učitel zapojuje žáka do výuky prostřednictvím aktivizačních metod, umožňuje žákovi smysluplnou účast na aktivitách v hodině

Oblasti	Podíl škol v %
Učitel využívá aktivizačních metod, které žákovi s odlišným mateřským jazykem umožní porozumění probíranému tématu a zároveň navázání na již nabyté vědomosti a zkušenosti	62,5
Učitel využívá takové metody a didaktické postupy, které žákovi umožní smysluplně se do výuky zapojit (např. skupinové a projektové vyučování)	72,9
V případě potřeby má alternativní aktivitu přizpůsobenou momentálním jazykovým možnostem žáka	54,2